

Årsplan

2022-2023

Epleskogen Barnehage SA

Innhold

Innledning	2
Årsplan	3
Barnehagen er en pedagogisk virksomhet	3
Bærumsbarnehagen	3
Barnehageåret 2022-23. Fokusområdene i Epleskogen Barnehage:.....	4
Presentasjon av barnehagen	5
Epleskogen Barnehage SA sin visjon	5
Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis	6
Barnehagens pedagogiske arbeid	9
Barnehagens verdigrunnlag	9
Barn og barndom.....	9
Demokrati	10
Mangfold og gjensidig respekt.....	10
Barnehagen som kulturarena.....	10
Likestilling og likeverd	11
Bærekraftig utvikling	12
Livsmestring og helse	13
Barnehagens formål og innhold	15
Omsorg.....	15
Lek	16
Danning.....	19
Læring	19
Vennskap og fellesskap.....	20
Kommunikasjon og språk	20
Barnas medvirkning	23
Samarbeid mellom hjem og barnehage	23
Overganger.....	24
Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning	24
Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager	24
Fra barnehage til skole	25
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	27
Planlegging	27
Vurdering	28
Dokumentasjon	28
Barnehagens arbeidsmåter	29
Barnehagens digitale praksis.....	29
Progresjon	31
Barnehagens fagområder	32
Kommunikasjon, språk og tekst.....	32
Kropp, bevegelse, mat og helse	33
Kunst, kultur og kreativitet	35
Natur, miljø og teknologi.....	36
Antall, rom og form	40
Etikk, religion og filosofi.....	41
Nærmiljø og samfunn	41
Kompetanseplan 2022-2023	43

Innledning

Driften av Epleskogen Barnehage SA sikres gjennom Samvirkeloven, Lov om barnehager og en statlig rammeplan, Bærum Kommunes føringer, barnehagens vedtekter og intern driftsplan:

- Barnehageloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Samvirkelova: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-29-81/>
- Rammeplan for barnehagen: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Vedtekter for Epleskogen Barnehage SA: <http://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/13617>

Lov om barnehager (barnehageloven)

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Den 1. august 2017 iverksatte kunnskapsdepartementet en ny «Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver»

Den nye rammeplanen sier følgende om barnehagens formål, innhold og årsplan:

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. I samiske barnehager skal dette arbeidet bygge på samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er med- skapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-04-24-487>

Årsplan

Alle barnehager skal utarbeide en årsplan, Bærum Kommune har utarbeidet en egen årsplan mal for barnehagene i kommunen. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter, foreldre og andre interesserte.

Årsplanen bygger på Lov om barnehager, rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og Bærum kommunes satsningsområder.

Den skal være et konkret og nyttig verktøy for både personalet og foreldre.

Årsplanen godkjennes av samarbeidsutvalget i barnehagen – SU.

Årsplan legges ut på barnehagens hjemmeside <http://www.epleskogen.barnehage.no/>

Periode og ukeplaner legges ut på barnehagens passordbelagte hjemmeside og beskriver konkret hvordan vi jobber med barna.

Rammeplanen for barnehagens innhold fra Kunnskapsdepartementet forplikter oss til å jobbe innenfor alle de 7 fagområdene som er:

- Kommunikasjon, språk og tekst.
- Kropp, bevegelse, mat og helse.
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn.

Se progresjonsplaner for de ulike fagområdene fra s. 33.

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet

Barnehagen er ifølge [Rammeplan for barnehagen](#) en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med barnas hjem.

Bærumsbarnehagen

I Bærum er det i tillegg til rammeplanen utarbeidet en barnehagemelding for Bærumsbarnehagen, [Barnehagemelding 2015-2025](#).

Nye satsningsområder 2021 mot 2030 er «Kvalitetsutvikling i barnehagene.»

https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kd/dokumenter/barnehager-mot-2030_strategi.pdf

Bærum Kommune satsningsområder følger opp regjeringens satsningsområder:

- Kvalitetsutvikling i barnehagene gjennom satsningen «Tett På»
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i Bærum – 2021-2025. «Handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø.»

Barnehageåret 2022-23. Fokusområdene i Epleskogen Barnehage:

- **Vi fortsetter med «Tett På»** på områdene organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling. «Tett På» er en to årlig satsning på Kvalitetsutvikling i barnehagene i regi av Bærum Kommune. Det er en standardisert observasjonsmetode for systematisk vurdering av kvalitet på omsorgs- og læringsmiljøet i den enkelte barnehageavdeling, basert på Classroom Assessment Scoring System (CLASS) Se s. 9
- **Fagområdet: Kunst, kultur og kreativitet.** Barnehagen vil dette året ha fokus på kunst og teater, og ha et samarbeid med Sjøholmen Barnekunsthøgskule og Bærum Kulturhus.

De største barna på Marihøna født 2017 og 2018 vil ha et samarbeid med Sjøholmen Barnekunsthøgskule, der de er invitert til å være med ca. en gang pr måned på kunstaktiviteter med ulike kunstnere gjennom hele året. De får oppleve og arbeide med seks ulike kunstuttrykk som maleri, foto, tegning og leire. Det blir lagt vekt på samarbeid i gruppa, og at hvert barn skal oppdage sitt uttrykk.

Dette er et prosjekt støttet av Sparebankstiftelsen.

Barnehagen hadde også et samarbeidsprosjekt med Sjøholmen i 2020, se s. 35.

De yngste barna født 2019-2020 er i løpet av oktober invitert med for å påvirke i prosessen med å lage en barneforestilling «Under Havet» (av Elise Bakke) Kunstneren ønsker å gjennomføre en samling med barna uken i forkant av forestillingen, hvor barna utforsker scenografien (objektene nevnt over) sammen med de medvirkende i forestillingen. Målet med denne samlingen er å involvere barna i prosessen, og at kunstnerne tar med seg barnas impulser mht. hva som kan gjøres, hva som fanger, skaper fokus osv. Den 13 oktober er det prøveforestilling. Det er Bærum Kulturhus, Underhuset som har invitert oss med.

I november får barnehagen besøk av

Rikskonsertproduksjonen «Årstidsfarger - to musiker, tre instrumenter og fire årstider»

Hvordan lukter våren? Hvilken farge har sommeren? Hvordan smaker høsten og hvordan låter vinteren?

"Årstidsfarger" engasjerer mange sanser og lar barna utfolde seg kreativt. Gjennom egen aktivitet og nær kontakt med levende musikere blir barna kjent med klassikeren "De fire årstider" av Antonio Vivaldi på en engasjerende og fargerik måte. Hver årstid er representert med to satser der tekst, tegning og musikk flettes sammen til en unik opplevelse.

På websiden www.aarstidsfarger.com er det informasjon om forestillingen, samt bilder, tekster og forslag til for- og etterarbeid med barna på avdelingene.

- I desember får barnehagen besøk av juleforestillingen "Jul med Prøysen"
- I vår halvåret 2023 eksperimenterer vi med det vi har lært og opplevd innenfor kunst og teater i høsthalvåret. I tillegg markerer vi høytider og følger de ulike årstidene.

Presentasjon av barnehagen

EPLESKOGEN BARNEHAGE SA

Epleskogen Barnehage er en privat barnehage som startet sin virksomhet 1. September 1998.

Vi har barn i alderen 1-6 år, fordelt på 3 aldersinndelte avdelinger: Marihøna 3-6 år, Barkevilla 2-4 år og Humla 1-2år.

Årshjul for avdelingene og progresjonsplaner for de ulike fagområdene er utarbeidet i årsplanen.

Avdelingenes ukeplaner finnes på Kidplan som er passord beskyttet, der ligger det også bilder fra ulike aktiviteter og turer.

Hjemmeside: <http://epleskogen.barnehage.no/>

Epleskogen Barnehage Sa har også egen Facebook side.

<https://www.facebook.com/EpleskogenBarnehage/>

Barnehagen har et stort og flott uteområde som barna kaller” epleskogen”. Utelekeplassen er variert og romslig.

Barnehagens store uteområde gir plass til skiløyper, akebakke og god tumleplass i vinterhalvåret.

Grillhytta vår gir varme på kjølige dager.

I sommerhalvåret gir epletrærne skygge og fine klatremuligheter. Tett inntil barnehagen ligger en liten skog med stier som fører til Solbergveien eller Løkkåsen. Her går vi på tur til basen vår med gapahuk og bål plass, og følger det som skjer i naturen gjennom året.

Nærheten til Sandvika gjør at barnehagen har god tilgang til kulturopplevelser for barna. Vi går på besøk til biblioteket, kulturhuset og teateret i Sandvika, og det er gode kollektivtilbud til Oslo.

Kalvøya med sine fine strender og rike planteliv blir brukt til utflukter om vår, sommer og høst.

BI-parken har åpne gressletter, fotballbaner og lekeplass som er i kort gangavstand fra barnehagen.

Epleskogen Barnehage SA sin visjon

«Sammen gir vi barna en verdifull hverdag.»

Et godt samarbeid gir et godt grunnlag for å gi barna en verdifull hverdag.

Dette samarbeidet mener vi bør bestå av flere aktører:

- Barnehagen med lovverket, rammeplan, FNs barnekonvensjon, statlige og kommunale føringer og de ulike hjelpeinstansene.
- Eierstyret og foreldrene
- Personalet
- Barnas egne behov og medvirkning.

Vi ønsker å nå denne visjonen gjennom verdiene:

Trygghet - lek – læring

Eierform

Epleskogen Barnehage SA er en foreldredrevet barnehage og et samvirkeforetak som er medlem i PBL- private barnehagers landsforening.

Årsmøtet er barnehagens øverste organ og gjennomføres i mars måned hvert år.

Årsmøtet velger representanter til Eierstyret og SU, for mer informasjon se barnehagens hjemmeside. <http://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/49004>

Eierstyret består av 5 foreldre valgt på årsmøtet. Eierstyret er arbeidsgiver og samarbeider med daglig leder. Eierstyret har ansvar for barnehagens drift og skal drifte i samsvar med barnehagens vedtekter og årsmøtets vedtak.

Samarbeidsutvalget er et samarbeidsorgan medfølgende representanter: 2 stk. foreldre, 2 stk. ansatte og 2 stk. fra eierstyret.

Arbeidsoppgaver og sammensetning er beskrevet i barnehagens vedtekter. Se

<http://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/13617>

Epleskogen Barnehage SA er en ideell barnehage, der det økonomiske overskuddet føres tilbake til drift og vedlikehold av barnehagen.

En barnehageplass i Epleskogen Barnehage SA forplikter en innbetaling på kr 5 000 i andel når barnet starter - andelen blir tilbakebetalt når barnet slutter.

I tillegg er det egeninnsats ved deltakelse på to dugnader pr år.

Avdelingene

De tre avdelingene i Epleskogen Barnehage har følgende fordeling av barn og grunnbemanning barnehageåret 2020-2021:

- Humla: 1- 2,5 års avdeling: 12 barn og 1,5 pedagogiske ledere og 2,5 assistenter.
- Barkevilla: 2 - 3 års avdeling: 15 barn, 2 pedagogiske ledere og 2 assistenter.
- Marihøna: 3,5 - 6 års avdeling: 23 barn 1,5 pedagogisk ledere og 2,5 assistenter.

- Ekstraassistenter for barn med spesielle behov kommer i tillegg.
- Barnehagen har styrer i 100 % stilling og vaktmester i 20 % stilling.
- Vi har faste ringevikarer ved sykdom og annet fravær av det faste personalet.

Avdelingene deles inn i aldersinndelte grupper to dager i uken, gruppene ledes av en pedagog og har alderstilpasset aktiviteter og lek.

Skolestarterne har egen gruppe med skoleforberedende aktiviteter.

Vurdering av barnehagens pedagogiske praksis

Verktøy for å oppnå kvalitetsarbeid i barnehagen:

- Kompetanseheving: Personalet holder seg oppdatert på nasjonale og kommunale føringer, forskningsrapporter, kurs og tilbud om videreutdanning.
- Brukerundersøkelser, kurs på foreldremøtet, tilbakemeldinger fra foreldresamtaler, foreldremøter, SU og eierstyret.
- Ståstedsanalyse, medarbeiderundersøkelser, felles kurs, medarbeidersamtaler, veiledningssamtaler, avdelingsmøter, personalmøter og sosiale sammenkomster.
- Barnesamtaler, observasjoner, kartleggingsverktøy som Tras, Nya sit, Alle med og ASQ.
- Ulike hjelpeinstanser. Barnehagekontor, Helsestasjon, PPT, Flyktningskontor osv.

Det pedagogiske arbeidet og fokusområder de siste årene:

- **Lekens betydning for barns utvikling 2014-2016:** Epleskogen Barnehage hadde fokus på rommet som pedagogisk verktøy – hvordan vi kan inspirere til lek ved å bruke/ endre rommene (kurs med Fantasifantasten) og bruke naturen aktivt. Vi laget egen en base i skogen med gapahuk og bål plass.
- **Arbeid mot mobbing 2016:** Epleskogen Barnehage har jobbet med sosial kompetanse gjennom flere år. Våren 2016 hadde personalet sammen med foreldrene et felles foredrag med påfølgende diskusjoner med Nuria Moe.” Mobbing i barnehagen finnes det”?
Barnehagen har en «Mobbeplan» for å sikre barna et godt psykososialt miljø, denne planen tar utgangspunkt i Bærum Kommunes mal og ligger på barnehagens hjemmeside. Nye foreldrene signerer at de har lest denne planen.
- **Natur, miljø og teknologi 2016/18.** Barnehagen jobber med tall, former, bokstaver og jobber med fysikk eksperimenter. Foreldrene inviteres på realfagdag. Vi innførte kildesortering og delte ut miljø nett til foreldrene med oppfordring om å bruke mindre plast. Vi startet med programmering ved bruk av datamus med de største barna.
- **Kommunikasjon, språk og tekst og psykologisk førstehjelp 2018/2019.**
Veiledningssenteret i Bærum kommune holdt kurs for personalet i temaet «språkutvikling» og «språkutvikling hos flerspråklige barn». Personalet fikk opplæring i metoden dialogisk lesing. Det ble innført faste lesegrupper hver dag. Personalet hadde fokus på meningsfulle samtaler med barna.
Våren 2019 ble det utarbeidet en egen språkstandard for barnehagen. Viser til kapittel om Kommunikasjon, språk og tekst s. 33.

Psykologisk førstehjelp, «grønne tanker, glade barn»: Et satsningsområde gjennom Bærum Kommune, kurs med Solfid Raknes som har vært med å utvikle metoden. Vi har i hovedsak brukt materialet sammen med 4 og 5 åringene i barnehagen. Viser til kapittel om Livsmestring og helse for mer informasjon, s. 14.
- **Livsmestring og helse og Kunst, kultur og kreativitet 2019-2020**
Voksnes relasjoner med barn og Forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Barnehagen samarbeidet med et nettverk med 8 andre barnehager, se s. 15. Vi hadde et samarbeide med Sjøholmen barnekunsthøgskolen gjennom hele året. Se s. 36.
- **Livsmestring og helse og Digital barnehage 2020-2022**
Personalet hadde kompetanseheving om «de sårbare barna» i form av kurs av Ingrid Lund og har deltatt på Barnas verneombud, modul 1 med «Stine Sofie stiftelsen» om barn og seksualitet. Temaene har vært jobbet med på plandager og personalmøter. Vi benyttet verktøyet «Æ e MÆ» i samarbeid med barna. Se mer s. 14. Digital barnehage, se s. 29.

TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen 2022-2024

Epleskogen Barnehage starter med «Tett På» i januar 2022, kvalitetssatsingen går over 2 år.

«TETT PÅ- kvalitet i bærumsbarnehagen» er et helhetlig system utarbeidet for å styrke kompetanse og kvalitet i barnehagene i Bærum kommune.

Gjennom «TETT PÅ» ønsker vi å etablere et helhetlig system for å støtte barnas utvikling og læring som bygger på nyere forskning om kvalitet i barnehagen.

Målet er at de ansatte skal bli enda bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen.

Samspill med varme og stimulerende voksne er barnehagekvalitet for alle barn, og vil legge et grunnlag som all utvikling og livsmestring bygger på.

I TETT PÅ skal CLASS (CLASSroom Assesment Scoring System) brukes som verktøy for å måle og forbedre kvaliteten barnehagen.

Det blir satt fokus og kvaliteten på følgende områder: emosjonell støtte, organisering av avdeling og støtte til læring og utvikling.

I TETT PÅ skal alle ansatte bli godt kjent med de ulike kvalitetsområdene og hva som er god barnehagekvalitet. Dette skal skje gjennom ulike aktiviteter:

- Forankring hos ledelse og ansatte
- Felles fagdager for alle ansatte
- Sertifisering av observatører fra hver barnehage
- Observasjon av avdeling og tilbakemelding
- Samarbeidsmøter mellom mentor og styrer
- Veiledning med mentor på pedagogisk ledermøte en gang i måneden
- Veiledning på avdelingsmøte en gang i måneden
- Personalmøter med fokus på CLASS-dimensjoner
- Samarbeid i nettverk

Mer informasjon om kvalitetssatsningen finner dere på kommunens sider.

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/felles/beskrivelse-av-tett-pa---kvalitet--i-barumsbarnehagen-per-september-2021.pdf>

Barnehagens pedagogiske arbeid

Barnehagens verdigrunnlag

- Rammeplanen har utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Dette skal skje i relasjon og samspill med det enkelte barn og barnegruppen.
- Alle barnehager skal bygge på verdigrunnlaget som er fastsatt i barnehageloven og internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til.
- Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.
- Satsingsområdene våre skal bidra til felles forståelse av hvordan verdiene kan omsettes til pedagogisk praksis i det daglige arbeidet, og sikre at alle barn får ta del i og medvirke i fellesskapet.

Barn og barndom

**Vår visjon i Epleskogen Barnehage er «Sammen gir vi barna en verdifull hverdag.»
Det gjør vi gjennom våre verdier Trygghet - lek – læring.**

Epleskogen Barnehage SA er:

- En liten og oversiktlig barnehage med 3 aldersinndelte avdelinger.
- En barnehage som er preget av faglig utvikling og refleksjon
- Vi har gode oppstart og overgangsrutiner og aldersinndelte barnegrupper.
- Et personale som ønsker å skape tillit i møte med foreldre.
- Personale som kjenner alle barn og foreldre, og tar felles ansvar på tvers av huset.
- Et personale som er engasjert, kompetent og kvalitetsbevisst og som setter barnet og foreldre i fokus.

Slik ønsker vi å jobbe for at barna skal få en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek:

- Vi støtter og stimulerer barnas utforskertrang og nysgjerrighet.
- Vi setter av tid til opplevelser og gir barna positive og gode barndomsminner.
- Vi er innovative og følger den teknologiske utviklingen i samfunnet.
- Vi bruker leken for å oppnå målene i de ulike fagområdene.
- Vi voksne lytter og har aktiviteter ut fra barns interesser og spørsmål.
- Vi tar utgangspunkt i hvert barns utviklingsmessige ståsted og gir dem progresjon i utviklingen.
- Vi stimulerer til gjensidig samspill mellom barn - barn og barn - voksen.
- Vi har engasjerte voksne som motiverer, inspirerer, ser barnet, lytter, bekrefter og støtter barnet i deres undring og utforskning.

Demokrati

For å fremme demokrati i barnehagen skal alle barn:

- bli sett og hørt.
- få mulighet til å ytre sin personlige mening.
- delta i mindre grupper som inneholder både lek og temaarbeid.
- få delta sammen på fellessamlinger, ved aktivitetsdager/ fagdager og høytider.
- få tilbud om å delta i barnemøter, hvor de kan få uttrykt sine tanker og ideer.
- være trygge på at deres foreldre kan prate deres sak i samtaler med personalet
- få mulighet til å medvirke i egen hverdag. Se mer om dette under barns medvirkning.

Personalet skal

- Observere og planlegge ut ifra barns interesser.
- Planlegge og gjennomføre samlinger.
- Planlegge og gjennomføre barnemøter.
- Lytte til barns ønsker og synspunkter gjennom den daglige samtalen.
- Forberede og gjennomføre foreldresamtaler.

Mangfold og gjensidig respekt

For å fremme mangfold og gjensidig respekt i barnehagen:

- Skal alle barn få være den de er.
- Skal alle barn og voksne få bli hørt og fortelle om sine ønsker og behov. Se kapittel om demokrati.
- Markering av pride og kjærighet mellom alle kjønn.
- Synliggjør mangfoldet vårt.
- Vi teller og lærer ord på ulike språk.
- Arrangerer vi FN-dagen hvor familiene tar med sin kultur inn i barnehagen. Mat, klær, sang, leker, musikk osv.

Personalet skal

- Formidle til barna at alle er forskjellige og at dette er helt naturlig og greit. Dette gjennomføres i daglig samtale, samlinger, tema og arrangementer.
- Synliggjøre barnas land og deres flagg for resten av gruppen. Vi har et stort verdenskart på kjøkkenet som blir brukt til dette.
- Bruke noen enkle ord og uttrykk fra de forskjellige språkene på avdelingen.
- Personalet får hjelp av foreldre til å få formidlet tall på deres morsmål.
- Markerer FN-dag.

Barnehagen som kulturarena

Barnehagen har en viktig rolle som arena for utvikling av kulturell identitet.

I Epleskogen Barnehage har vi barn med foreldre fra mange ulike land med egne kulturtradisjoner.

Personalet kommer også fra ulike kulturer og sammen danner vi et kulturelt fellesskap.

I Epleskogen Barnehage ønsker vi å by på rike kulturimpulser, opplevelser og erfaringer.

Barna gjensker selv og fornyer kulturen i barnehagen, i samspill med hverandre, med voksne og ulike situasjoner i løpet av barnehagehverdagen.

Vi ønsker at barna skal få muligheter til å uttrykke seg gjennom mange «språk» og kombinere disse i et lekende fellesskap og med ulike estetiske uttrykk.

Vi ønsker at barnekulturen i barnehagen vår blir en kultur av, med og for barn.

Barnehagen skal by på rike kulturimpulser, opplevelser og erfaringer.

Når barn leker, ønsker vi at deres forståelse, innsikt og ferdighet bearbeides og endres.

Slik former leken barna, og slik skaper barna sin egen kultur.

Barna står sentralt i planlegging og gjennomføring av våre tradisjoner. De voksne har et ansvar for formidling av tradisjon som skaper tilhørighet, det være seg bøker, litteratur, eventyr, sang, musikk og skapende virksomhet. Kultur handler også om arv og tradisjoner og om å skape og gjøre den levende.

Gjennom kulturformidling ønsker barnehagen å skape opplevelser som inspirerer og styrker barnets evner til lek, skaperlyst og aktivitet.

Barna er deltagende i tradisjonelle feiringer, tradisjoner, verdier og holdninger i barnehagen. Barnehagen tar del i det kulturelle tilbudet som er i nærmiljøet ved bl.a. bruk av biblioteket, turområder, lekeplasser, teater, kino, museer og lignende.

Epleskogen Barnehage sine egne tradisjoner og markeringer gjennom barnehageåret.

- Brannvernuke
- Vennskapsuke
- FN markering med foreldre.
- Barnehagen har eget fadderbarn gjennom SOS.
- Jul: juletradisjoner, luciamarkering i barnehagen og på eldresenter, nissefest og juletreff
- Skiskole, aking og leker med snø om vinteren.
- Karneval
- Påske markering, Id markering, markering av samenes dag, pride markering.
- 17 mai feiring
- Svømmeopplæring for 4-6 åringer.
- Skolesamarbeid/besøk
- Sommerfest
- Foreldremøter og dugnader med foreldre.

Likestilling og likeverd

Vi ønsker:

- Å respektere hverandres kjønn.
- Å være bevisste på ikke å forskjellsbehandle gutter og jenter ut ifra kjønn.
- Å være bevisste på hva og hvordan vi snakker til gutter og jenter.

- At personalet er gode rollemodeller.
- Prioritere å ansette kvalifiserte menn i ledige stillinger.

Hvordan oppnår vi dette:

- Personalet observerer hverandre i hverdagssituasjoner og bevisstgjør hverandre.
- Oppfordre til lek på tvers av kjønn, gutter og jenter leker sammen.
- Motivere guttene til finmotoriske aktiviteter og jentene til grovmotoriske aktiviteter.
- Ta hensyn til bakgrunn, kultur og religion
- Ikke å forskjellsbehandle kjønnene, men ha fokus på de ulike individene og se hvert enkelt barn.

I perioden 2012-2014 var Epleskogen barnehage med i et prosjekt i regi av Bærum kommune. Temaet for prosjektet var «Likestilling og likeverd i det praktisk pedagogiske arbeidet i barnehagen». Personalet i barnehagen var på ulike kurs og foredrag. Pedagogene var med på samlinger i regi av kommunen. Prosjektet ble avsluttet i desember 2014, men gav oss mye verdifull erfaring som vi tar med oss videre i vårt arbeid med barna.

Bærekraftig utvikling

Vårt mål med bærekraftig utvikling, natur og miljø:

- Øke kompetansen til barna om natur, fenomener og miljøvern.
- Vi ønsker å øke barnas læring, nysgjerrighet og motivasjon for natur og miljø, oppsøke naturen og undre oss sammen med dem.

Hvordan vi jobber systematisk i barnehagen med bærekraftig utvikling, natur og miljø.

- Personalet skal ha en felles forståelse, en tanke og en plan for hvordan vi ønsker å jobbe med dette i hverdagen.
- Vi må være undrende, nysgjerrige og lekende sammen med barna. Et engasjert personale er viktig. Vi bruker humor og by på oss selv.
- Vi skal jobbe med fokusområdene både spontant og planlagt.
- Målet må være at vi skal engasjere barna til undring og nysgjerrighet om naturen rundt oss, årstidene og naturfenomener
- Vi har fokus på natur, miljø og resirkulert materiale. Vi kildesorterer på avdelingene.
- På turer skal vi ha alltid ha tid til undring og dele gleden ved å være ute i naturen. For å lære gode holdninger om å ta vare på naturen, vil vi alltid ha med søppelposer og hansker så vi kan plukke med oss søppel på tur.
- Vi vil fortsette med å plukke med oss naturmaterialer som vi kan lage noe av.
- Friluftsgupper: Barna får jevnlig oppleve naturens mangfold og viktigheten ved å ta vare på dyr, fugler og insekter.
- Barna blir kjent med nærmiljøet sitt gjennom turer.
- Fra knopper på treet til eplekake på barnehagens bursdag: I Epleskogen vår får barna se hvordan de ulike årstidene påvirker epletrærne våre fra å være knopper til å bli eplekart for så å bli saftige modne epler.
- Sette poteter og andre grønnsaker i grønnsakshagen vår
- Setter opp insekts hotell og fuglekasser.

Livsmestring og helse

- Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.
- Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen.
- Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.
- Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.

I 2019/21 startet vi å jobbe med «Æ E MÆ» som er en helhetlig modell for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Ut fra barnas alder, går vi gjennom innom temaene «meg selv og min familie», «bli kjent med kroppen», «bli glad i egen kropp», «bli kjent med følelser» og «ha mot til å si ifra». I arbeidet med disse områdene kombinerer vi kunst og kreativitet, leser bøker, synger sanger, spiller rollespill og bruker verktøyet «Psykologisk førstehjelp».

Barnehagen startet på opplæring til Barnas Verneombud i 2020 som omfatter tre moduler:

1. Stine Sofie Barnehagepakke – avdekke vold og overgrep mot små barn, 2020-2021.
2. Forebygging av mobbing i barnehagen, påbegynt i 2021 omfatter kapittel 8 i Barnehageloven.
3. Tilrettelegging for barn med særskilte behov, starter i 2023.

Hvordan oppnår vi dette:

- Utarbeide tydelige mål og konkrete arbeidsmåter i temaet livsmestring. Det gjør vi i samarbeid med hele personalet.
- Gi barna en positiv oppstart ved å gi dem og foreldrene tid, trygghet og tillit.
- Gi barna en forutsigbar hverdag, med gode rutiner og trygge rammer.
- Passe på at barna skal oppleve gode tilknytningspersoner, som justerer seg etter barnets behov.
- Sørge for at barna opplever mestring gjennom arbeid med kunst og kreativitet.
- Gjennomføre Kari Papes fargeleggingsskjema. Det er et internt verktøy som kartlegger de voksnes relasjoner til barna. Voksnes holdninger danner grunnlaget for barns opplevelse av seg selv og sitt egenverd.
- Gjennomføre helhetsobservasjoner 2 ganger i løpet av året.
- Jobbe for å utvikle gode kommunikasjonsferdigheter gjennom samtaler om det barnet er opptatt av.
- Ha en åpen dialog mellom foreldre og personalet. Personalet skal møte foreldrene respektfullt og anerkjennende med fokus på barnets beste.
- Vi undrer oss sammen med barna. Vi beskriver, utvider og gir forklaring til det barnet opplever ved å vise følelser, entusiasme og innlevelse.
- Voksne anerkjenner alle barns følelser
- Barnet omgir seg med tydelige voksne som hjelper det med å regulere følelser selv og vise barnet positive alternativ.
- Vi hjelper barna med god konfliktløsning gjennom å anerkjenne alle involverte og la alle parter oppleve å få være delaktige i å finne løsning
- Vi jobber med følelsesbevissthet helt fra barna begynner i barnehagen. Dette gjør vi ved å sette ord på følelser, møte barna i deres følelser, akseptere alle følelser, prate om

ulike følelser, lese bøker om følelser og være oppmerksom på andres følelser sammen med barna.

- Gi barna begynnende kjennskap til forskjellen mellom tanker og følelser, og hjelpe dem å regulere følelser ut fra utviklingsnivå.
- Vi bruker verktøyet psykologisk førstehjelp med 4 og 5 åringer.

Barna er i et trygt og inkluderende oppvekstmiljø

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved lek, samspill, vennskap og fellesskap. Barnehagen må forebygge mobbing, krenkelser og trakassering og vite hvordan de skal håndtere, stoppe og følge opp om barna.

01.01.21 ble Barnehageloven kap. 8 endret. § 41,42 og 43 lovfester barnas rett til et trygt barnehagemiljø:

Se «Handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø» utarbeidet av Bærum Kommune:

<https://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/75943>

- Barnehagen har et ansvar for å følge med på hvordan alle barna har det.
- Alle ansatte har en plikt til å gripe inn, hvis et barn ikke har det bra.
- Barnehagen må undersøke, og sette inn tiltak hvis et barn ikke har det bra.
- Alle som jobber i barnehagen skal melde fra til styrer, hvis de får mistanke om et barn ikke har det trygt og godt.
- Barnehagen må lage en skriftlig plan, hvis et barn ikke har det bra i barnehagen.
- Barnehageeier har ansvar for at barnehagene følger reglene, og må legge til rette for at barnehagen oppfyller kravene i loven.

Hvordan oppnå dette:

- Skape gode og støttende relasjoner og samtaler mellom barn - barn og barn - voksne.
- Være voksne som er forutsigbare og tydelige.
- Ha klare regler og rutiner og følge opp uheldig samspillsmønster
- Godt tilsyn – observasjoner inne og ute.
- Utøve klok håndtering når barn utfordrer gjennom bla å fremme positive holdninger.
- Tett kontakt med hjemmet

Barnehagens formål og innhold

Omsorg

Barnehagens personale har en forpliktelse til å handle omsorgsfullt ovenfor alle barn i barnehagen.

Omsorgens intensjon er utvikling av trivsel, trygghet og tilhørighet. Muligheten for å kunne gi og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse.

«Samspill foregår i alle omsorgssituasjoner, lek og læringsituasjoner. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne og vilje til samspill. God omsorg styrker barns forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, gode relasjoner og til gradvis å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre» (rammeplanen s.31).

De voksne har ansvaret for kvaliteten på relasjonen mellom barn og voksne. Barn behøver voksne som ser dem og er i stand til å regulere og veilede på en klok måte. Et samspill er til stede når barnet og den voksne er aktive og samhandler med hverandre. Det skjer en vekselvirkning der begge parter gjensidig påvirker hverandre. Det er kvaliteten på dette samspillet som vil være avgjørende for om barnet vil få en god tilknytning til sine omsorgspersoner.

For å sikre kvaliteten på samspillet mellom barn-voksen, bruker vi metoden Circle of security som verktøy.

Trygghetssirkelen er en tilknytningsmodell som lærer deg å se barnet innenfra og forstå barnets signaler bedre. De voksne skal være en trygg base som støtter barnets utforskning, og en sikker havn som tar imot barnet når det søker deg. Ved å forstå hvor barnet befinner seg i trygghetssirkelen kan den voksne gi barnet den tryggheten og støtten barnet har behov for.

For å arbeide i retning av disse målene, ønsker vi:

- Være voksne som legger vekt på godt samspill mellom barn og voksne, ha positiv innstilling, godt humør og god vilje til samarbeid.
- Fokus på sosial kompetanse i starten av barnehageåret der vi prater mye sammen om hvordan vi kan være en god venn, og hvordan vi kan gi hverandre gode følelser ved å gi hverandre ros og oppmuntringer.
- Kartlegge personalets relasjon til barna på avdelingen. Det er de voksne som har ansvar for å skape gode og omsorgsfulle relasjoner til barna.
- For at alle barna skal føle at de blir møtt med åpenhet, varme og interesse, har alle barna en primærvoksen. Denne voksne tar seg tid til hvert enkelt primærbarn i løpet av dagen, og ser til barna i rutinesituasjoner som av/på kledning, ved måltidene og i lek og aktiviteter.
- Være forutsigbare voksne som utøver positiv grensesetting med den voksen som veileder.
- Være tilstedeværende voksne som bekrefter barna.
- Praktisere ”Bli kjent samtale” i tilvenningsperioden
- Forutsigbar dagsplan med rom for fleksibilitet og tid til enkeltbarn.
- Ha fokus på empati, omsorg og vennskap i samlinger og hverdagsaktiviteter.
- Å vektlegge at barna opplever glede og mestring i hverdagen, trening i å delta aktivt i et fellesskap med andre barn, og videreformidle gode verdier og holdninger.
- Barn har behov for ro og hvile i løpe av en dag. På avdelingen har vi en lesestund som barna kan krype opp i når de kjenner behov. Fruktstunden etter 3-maten blir en hvilestund, da leser vi gjerne bok eller hører på rolig musikk.

Lek

Om lek og lekens betydning:

Føringer: Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold : <http://www.lovdata.no/all/hl-20050617-064.html#2>

Rammeplan:

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.

Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre

Dette skal skje ved:

- At personalet støtter, inspirerer og oppmuntrer barns lek
- At personalet viser interesse og engasjement og deler av sin kunnskap
- At fagområdene skal knyttes til både formelle og uformelle læringssituasjoner
- At voksne har fokus på barns medvirkning

- En hensiktsmessig utforming av det fysiske miljø og tilrettelegger for gode lekemiljøer.
- At voksne stimulerer barns nysgjerrighet og møter deres spørsmål på en respektfull måte.
- At personalet tar ansvar for å sikre utvikling i leken
- At vi har fokus på sosial kompetanse
- At personalet legger til rette for at alle barn skal oppleve vennskap.

Lek er en del av barnets kultur og en aktivitet som er naturlig for barnet. Barnet leker fordi det har lyst til å leke og fordi det er godt å leke. Dette gir leken en egenverdi. Barnet lærer seg selv å kjenne gjennom samspill med andre og gjennom samspill med de fysiske omgivelsene (Lillemyr, 2001). Det finnes ulike typer lek. Det er ikke uvanlig at barn kombinerer flere leketyper. Her er en kort beskrivelse av noen vanlige leketyper:

Parallellek: Lek hvor barna leker det samme uten å leke med hverandre.

Rollelek: I denne type lek går barnet inn i en rolle. I denne rollen er ikke barnet lenger seg selv, men kan for eksempel være politi, sjørøver, mor eller far. Barnet kan prøve ut ulike måter å være på ved å endre stemme og oppførsel. Det kan være en god måte for barnet å bearbeide ulike livssituasjoner og hendelser. Barnet kan komme ut av en slik lek med nye erfaringer og forståelse om seg selv og omverdenen.

Fysisk aktiv lek: Denne leken er en aktiv lek der barnets fysiske aktivitet gjerne er høy. Eksempler på en fysisk aktiv lek kan være stafett, politi og tyv, klatre i stativ og trær. Helsedirektoratet har gått ut med anbefalinger om at barn skal være fysisk aktiv minst 60 minutter hver dag. Lek kan være en fin måte å inspirere til fysisk aktivitet på for å dekke denne anbefalingen.

Konstruksjonslek: Barna bygger noe med ulike materialer som klosser, plastelina, puslespill og hyttebygging. Konstruksjonslek kan være fint for å trene opp finmotorikken og systematisk tenkning. Det kan være nødvendig med godt samarbeid mellom barn-barn og barn-voksne for å få til et ønsket resultat.

Regellek: Lek som innebærer at deltagerne må følge regler. Det kan være leker som ”hauk og due” og ”rødt lys”. Andre eksempler på regellek kan være brettspill. Det kan være vanlig at barna endrer og finner på regler underveis i leken for å endre spenningsnivået.

Fantasilek: Alt er på ”lissom”. Barnet kan komme i en tilstand som kalles flytsonen. Barnet reiser inn i fantasiverdenen og kan glemme tid, rom og sted. Dette er et godt sted for barnet å være.

Det er viktig å tilrettelegge for et godt lekemiljø i barnehagen. Det fysiske rommet må innby og inspirere til lek. Forskjellige omgivelser skaper rom for ulike utfordringer og ulike lek. «Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for

sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre» (Rammeplan, 2017, s. 20)

De aldersinndelte gruppene vil være mye ute og leke i naturen. Naturen er en dynamisk lekeplass som gir rom for fantasi, kreativitet og lek. Barna må bruke sin fantasi til å se mulighetene i omgivelsene. Vi vil legge til rette for at barna skal møte utfordringer og ha aktiviteter tilpasset deres alder- og mestringsnivå.

De voksne i barnehagen må være tilgjengelig for barna. De må støtte, veilede, inspirere og oppmuntre leken. Når de voksne er tilgjengelige sikrer det at alle barn får gode opplevelser av å mestre samspill med andre barn i lek. Dette fremmer et inkluderende miljø hvor alle barn kan delta i lek og erfare glede. De voksne må påse at alle barn inngår i lekerelasjoner og kan lekekodene.

De voksne hjelper barna med ulike måter å komme inn i leken på: forhandlingsteknikker, skille mellom lek og virkelighet, sette grenser for seg selv og opplevelsen av humor. Barna uttrykker seg, knytter vennskap og skaper tilhørighet. Det er helt nødvendig for at de skal trives!

Lek er indre motivert, lystbetont og frivillig og de voksne må ha respekt for leken.

Personalet skal:

- organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
- fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
- observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
- veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
- være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
- ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Hvordan oppnår vi dette?

- For at personalet skal kunne legge til rette for at alle barna får et best mulig tilbud i barnehagen, må de observere barna for å finne ut hva de er opptatt av, hvordan barna uttrykker seg, hvordan barna samhandler i lek og hvordan barnegruppen som helhet fungerer sammen. Personalet må også observere barna for å finne ut om det er enkelte barn som trenger ekstra hjelp og støtte. På bakgrunn av observasjoner og kartlegging vil

eventuelle tiltak vil bli igangsatt i samarbeid med foreldrene.

- Vi tilrettelegger og organiserer leketøy, rom og utstyr
- Temaarbeid for å tilføre ny kunnskap og undre seg med barna
- Aktive voksne som deltar i leken for å se hva barna trenger støtte til i leken. Vi ser hva de interesserer seg for og hva de har behov for.
- Vi organiserer dagen og setter av god tid til lek.
- Legger til rette for temalek.
- Vi beskytter leken, avbryter ikke hvis vi kan unngå det.
- Vi er kreative og benytter oss av de mulighetene vi har.
- Vi møter forberedte til samlingsstunden og andre tilrettelagte aktiviteter.
- Har friluftsgupper der barna kan utfolde seg i skog og mark.

Danning

Danning er et videre begrep enn oppdragelse. Danning skjer i barnets samspill med omgivelsene. Det er en del av sosialiseringprosessen hvor barn bl.a. lærer om sin kulturelle bakgrunn, forskjellige koder og normer vi har på de forskjellige arenaene i livet osv. Barnehagen er en viktig arena for dannelsesprosessen i førskolealder. Danning er en kontinuerlig prosess som forutsetter refleksjon, og som foregår hele livet.

Dannelse kan beskrives som en kombinasjon av kunnskap og sosial kompetanse.

På folkemunne kan man også kalle dannelse for "god folkeskikk".

I tillegg til manerer og folkeskikk, innebærer dannelsesbegrepet rett og slett formingen av et menneskes personlighet – og tanker rundt hva slags mennesker vi ønsker å være.

Voksne er rollemodeller med alt vi sier og gjør. Omsorgsgiver har en beredskap til å hjelpe, støtte, gi anerkjennelse og bekreftelse. Omsorg og dannelse skal skje i nært samarbeid med hjemmet. Foreldre/ foresatte og personale må bygge opp et gjensidig tillitsforhold. Samtidig må personalet være tydelig tilstede og engasjert i barnets trivsel og utvikling.

Et barn som får lov til å være med å bestemme over sin hverdag i barnehagen (se medbestemmelse) vil på denne måten få mulighet til å utvikle sin kritiske tenkning, etiske vurderingsevne og evnen til å yte motstand.

Læring

En viktig del av leken er barnas unike måte å tilnærme seg læring på gjennom lek. Lek blir den viktigste arenaen for læring i barnehagen. Det blir derfor viktig at det settes av tid og rom til lek. Leken fremmer barns utvikling på flere områder: fysisk, sosialt, emosjonelt og språklig. I leken styrker og utvikler barna sin egen identitet og selvfølelse. Gjennom leken kan barna bearbeide hverdagsopplevelser eller viktige hendelser i livet. Det er viktig at det settes av tid til frilek som gir rom for barnas egne gode måter å leke på. Men det må også settes av tid til lek der den voksne kan bidra med voksenstyrt læring.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Vennskap og fellesskap

Barnehagen skal bidra til at alle barn i barnehagen får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. (rammeplan 2017).

I barnehagen deltar barna i samspill med andre barn i alle aktiviteter hvorav leken er barnas viktigste arena. Leken er egenstyrt og indre motivert. Leken danner grunnlag for samarbeid, mestring, vennskap og fellesskap. Barnehagen skal tilrettelegge for godt lekemiljø. Samtidig trenger barna nærværende og relasjonsbevisste voksne med kompetanse i å veilede og støtte barna samt vurdere egen rolle i leken og samspill. Foreldre er barnas viktigste omsorgsperson. Det er nødvendig med kunnskapsdeling og godt samarbeid med foreldre.

Hvordan oppnår vi dette:

- Tilrettelegge for utviklende og skapende lekemiljø og gi barna gode fellesopplevelser. Felles erfaringer gir grunnlag for samspill og lek.
- De voksne er til stede i leken
- Barna opplever å være en god venn og få gode venner. Vi vil veilede, være til stede og sette ord på det som skjer.
- Vi arrangerer vennskapsuke i september
- Kompetanseheving for ansatte gjennom kurs med tilhørende refleksjon og etterarbeid i personalgruppa.
- Foreldresamtaler 2 ganger i året med spesielt fokus på barns sosiale utvikling
- Foreldremøte 2 ganger i året.
- Barnehagen oppfordrer foreldre å benytte seg av COS-kurs på helsestasjonene.

Kommunikasjon og språk

Rammeplanen:

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Kommunale føringer.

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/spraksenteret/standard-for-sprakarbeid/standard-for-sprakarbeid-i-barumsbarnehagen.pdf>

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Ved hjelp av språket lærer barnet å forstå seg selv og omverdenen. Kommunikasjon er essensielt i menneskers liv, alt fra de første lydene til at språket blir et redskap for tanken. God kommunikasjon forutsetter både evne til å motta og tolke budskap, og selv være avsender. Å samtale om opplevelse, tanker og følelser er nødvendig for å utvikle et rikt språk. Dette for å kunne håndtere og bearbeide følelser på en best mulig måte. Det viktigste arbeidet vi gjør i barnehagen i forhold til språk foregår først og fremst i hverdagssituasjonene, i tillegg til bruk av språkrom, språkgrupper og temaarbeider. Å utvikle et godt, felles språk, vet vi er viktig for

læring, sosiale relasjoner og vennskap. Dette gjør vi blant annet gjennom å prate med og lytte til hverandre, høytlesning, sanger, rim og regler.

Personalet i barnehagen er barnas språklige forbilder og utgangspunktet for en god kommunikasjon er stabile og trygge voksne som lytter, ser og har tid til barna. Vi tilrettelegger for god kommunikasjon mellom barna, mellom voksne og barn, og mellom de voksne.

Viser til kapittel «Kommunikasjon og språk» for mer informasjon om vårt språkarbeid i Epleskogen barnehage s. 34.

Hvordan gjør vi det i Epleskogen barnehage:

Barnas språkmiljø

- Barnehagen bruker bevisst «Standard for språkarbeidet i bærumsbarnehagen» i språkarbeidet. <https://www.baerum.kommune.no/tjenester/barnehage/barnehagens-veiledningssenter/standard-for-sprakarbeid/>
- Barnehagen utarbeidet en egen standard for språkarbeidet for Epleskogen barnehage våren 2019.
- Barnehagen kartlegger jevnlig språkmiljøet med «Skjema for egenvurdering, -barnehagens arbeid med språk og språkmiljø» fra Utdanningsdirektoratet. Barnehagens språkarbeid er tema på personalmøter.
- Personalet verdsetter barns ulike språk og kommunikasjonsuttrykk. Kroppsspråk, lyder, gestikulering, sang og ulike språk er en naturlig del av barnehagehverdagen. Personalet responderer på barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og oppmuntrer til aktiv dialog på barnets premisser.
- Vi besøker biblioteket jevnlig. Vi er opptatt av at barna har god tilgang på bra barnelitteratur.
- Vi har fokus på å skape et variert språkmiljø der alle barn opplever glede ved å bruke språket. Les mer om språkmiljøet i barnehagen i kapittelet «Kommunikasjon og språk».

Barns språkutvikling

- Personalet har gått på kurs med tema «Språkutvikling» og «språkutvikling hos flerspråklige barn».
- Barnehagen følger modell fra «Standard for språkarbeid i bærumsbarnehagen» for å avdekke og følge opp eventuelle språklige utfordringer.

- For å finne ut mer om språkutviklingen til et barn, kan det være aktuelt å benytte systematiske kartleggingsverktøy. Kartleggingsverktøy vi benytter i Epleskogen barnehage er TRAS, Nya Sit, Samtaleguiden og ASQ. Hele personalgruppen får opplæring i bruk av TRAS skjema.
- Barnehagen samarbeider med foreldre om kartlegging av barnas språk gjennom oppstartsamtaler med foreldrene og oppfordring til god språkstimulering på morsmål hjemme. Eget utarbeidet skjema og Samtaleguide om barnets morsmål.
- Personalet er bevisste på eget språk og på deres rolle som språklige rollemodeller
- Personalet har primærbarn som de følger tett gjennom barnehagedagen. Det blir gjennomført observasjoner som sikrer at barnets språkutvikling får nødvendig støtte og oppfølging.
- Personalet er tydelige og bruker benevnelse i alle situasjoner
- Personalet bruker kroppsspråk, stemmeleie, konkrete bilder som forsterkning og språkstøtte i boklesing og eventyrfortelling.
- Barnehagen benytter ulike språkstimulerende materiell som «Grep om begreper» og samtalespill.
- Personalet gir barna tid og rom for å uttrykke seg og fortelle. Personalet har meningsfulle samtaler med alle barn hver dag. Vi samtaler med barna om det barnet er opptatt av, og om det vi ser og opplever sammen i hverdagen. Vi undrer oss sammen med barnet for å utvide deres ordforråd og forståelse.
- Personalet leser og har dialogisk lesing av bøker tilpasset barnas alder og forutsetninger. Gjennom dialogisk lesing får barna trening i samtaleferdigheter og fortellerglede.
- Personalet leker med språket for å gjøre barna språklig bevisste gjennom tultespråk, lek med ord, rim, regler, leker og sanger.
- Barna lager egne bøker og fortellinger.

Barnas språkuttrykk

- Personalet bidrar til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.
- Barnas morsmål er synlig i barnehagen gjennom sang, musikk, telling og «hei/hadet» på de ulike språkene vi har representert i barnehagen. Personalet tilrettelegger for bruk av morsmål i lek med barn og personal med samme språkbakgrunn.
- Personalet har opplæring i metoden «Grønne tanker- glade barn» som støtter barn i å sette ord på tanker, følelser og meninger.
- Tilstedeværende og oppmerksomme voksne gir barna språklig støtte i lek og samspill.
- Gjennom felles tilrettelagte aktiviteter og gruppearbeid sikrer vi at alle barn er inkludert i språkstøttende aktiviteter.
- Barnehagen har et eget språkrum med tilrettelagt materiell.
- Barna får opplæring i bruk av digitale verktøy som stimulerer språkutviklingen. Personalet er kritiske i sitt valg av programmer og apper.

Barnas medvirkning

Vi oppfordrer til barns medvirkning ved å:

- Fremheve barnets styrke og positive sider.
- Gi barna mestringsfølelse.
- Se og lytte til hver enkelt.
- Ha et bevisst forhold til at barna i gruppen er ulike og at barns rett til medvirkning ses ut fra det utviklingsnivået barnet er på.
- Inkludere barna i hverdagen, ved at barna selv får bestemme aktiviteter.
- Dele i smågrupper slik at barna opplever mestring og medvirkning på deres nivå.
- Ha organiserte samlingsstunder hvor alle barn kan få utbytte uansett alder, personlighet og kunnskapsnivå.
- Sette av god tid til å lytte til barnas synspunkter og ta dette i bruk i vårt vurderingsarbeid.
- Gi rom for lek, spontanitet, fantasi og barnas egne prosjekter.
- La barna ta del i hverdagsrutiner som for eksempel å forsyne seg selv av varmmaten, skjenke melk/vann, rydde inn i oppvaskmaskinen osv.
- Vi legger gjerne planer til side for å følge barnas initiativ
- Barna er med på å bestemme deler av ukens aktiviteter. Dette gjør vi ved å ta dem med på planleggingen og lytte til barnas ønsker og interesser.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen er et kompletterende miljø til hjemmet, og foreldrene er barnehagens nærmeste samarbeidspartnere. Barnehagen kan fungere som en støtte og veileder for foreldrene når det gjelder omsorg og oppdragelse. Epleskogen barnehage er opptatt av at samarbeidet skal være preget av åpenhet, tillit og gjensidig respekt.

Dette gjør vi ved å:

- Være voksne som bryr seg og er engasjerte i «ditt barn».
- Daglige kontakten med foreldrene.
- Uformelle og formelle samtaler.
- Tilbakemeldinger som f.eks. små hverdagsfortellinger.
- Foreldremøter og foreldresamtaler
- Felles arrangementer som blant annet dugnader, arrangement i forbindelse med FN-dagen, kurs og fagdag sammen med foreldre.
- Informasjon gjennom årsplaner, månedsplaner og dags rapport. Vi bruker hjemmesiden til å informere foreldre om våre planer.

Foreldremedvirkning.

Vi ønsker å ha en lav terskel for å sette av tid til samtale med foreldrene.

Det er viktig å klargjøre på et tidlig tidspunkt at foreldrene innehar hovedoppgaven i oppdragelsen av barna, mens barnehagen har erfaring og kompetanse på barn generelt. Med barnet i fokus har foreldre og barnehagen et godt utgangspunkt for godt samarbeid.

Foreldre har flere møteplasser i barnehagen hvor de kan medvirke: foreldremøtene /-samtalene, gjennom brukerundersøkelse, dugnader, andre fellesarrangementer og ved deltakelse i årsmøte, eierstyret og i samarbeidsutvalget.

Våre forventninger til foreldrene:

- Barnehagen forventer at foreldre og foresatte behandler alle med respekt og anerkjennelse, være seg egne og andre barn og deres familier, og ansatte i barnehagen.
- At de forteller om barnet sitt behov, si fra hvis det er forandringer i barnets liv, at de lytter til hva barnehagen forteller om barnet, og at de oppsøker informasjon som blir utgitt.
- At dere leser våre månedsbrev, vår årsplan på vår hjemmeside.
- At dere sier hei og ha det når dere leverer - og når dere henter barna i barnehagen.
- Vi oppfordrer foreldrene til å ikke bruke mobiltelefon i barnehagen
- At klær, sko og utstyr er navnet og på plass i kurvene tilpasset årstidene.
- At barna på utedager til enhver tid har på seg og med seg riktig turutstyr.
- At dere gir beskjed til barnehagen før kl. 9.30 om barnet ikke kommer den dagen.
- At dere informerer barnehagen dersom det er hendelser som kan ha konsekvenser for barnets hverdag. Dette gjelder for eksempel om barnet har sovet dårlig eller om barnet opplever sykdom i nærmeste familie, skilsmisse, dødsfall, konflikter el.
- At dere engasjerer dere og gir tilbakemeldinger på en saklig og god måte, både når dere er fornøyd eller er misfornøyd.
- At dere skriver dere opp på foreldresamtaler og at dere samarbeider med barnehagen for felles mål om barna.
- At dugnadstimer blir gjennomført i henhold til vedtektene.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen – tilvenning

Barn og foreldre blir invitert til å besøke barnehagen før oppstart.

De møter pedagoger fra avdelingen hvor de skal begynne i august, får informasjon og omvisning på avdelingen.

I tiden før oppstart oppfordres også foreldre til å besøke barnehagen slik at barnet kan få leke og gjøre seg litt kjent.

Ved oppstart får barnet en primærkontakt. Primærkontakten vil følge barnet tett og skape en trygg tilknytning. Det blir satt av en tilvenningsperiode sammen med foreldrene. Varigheten på denne varierer ut fra barnets behov.

Innen 2 uker vil pedagogen gjennomføre en oppstartsamtale med foreldrene, for å få mer kjennskap til det nye barnet og familien.

Overgang innad i barnehagen og mellom barnehager

Ved bytte av avdeling vil barnet over en periode i forkant av byttet besøke den nye avdelingen sammen med voksne fra den gamle avdelingen.

Det blir etter behov gjennomført en foreldresamtale med pedagog fra begge avdelinger og det blir satt av tid til tilvenning sammen med foreldrene hvis det er behov for dette. Barnet får en voksen som primærkontakt på avdelingen.

Det blir satt opp lekegrupper med jevngamle barn på den nye avdelingen for å bli kjent med nye lekekamerater.

Fra barnehage til skole

Rammeplanen:

Overgangen mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang til skole og eventuelt skolefritidsordningen. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen.

Bærum kommune har fastsatte rutiner for overgang fra barnehage til skole. Epleskogen barnehage følger disse rutinene.

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/kvalitet-i-barnehagene/helhetlig-opplaringslop-i-barum-februar-2020.pdf>

Hvordan vi gjør det i Epleskogen Barnehage:

Stjernebarna

Barnehagen har hovedsakelig barn som tilhører Evje, Jong, Løkeberg og Blommenholm skolekrets.

Det siste året i barnehagen har barna to formiddager i uken med kreative og skoleforberedende aktiviteter. Stjernegruppen er ledet av en pedagog.

I Epleskogen Barnehage starter vi opp med skoleforberedende aktiviteter med Stjernebarna i august måned.

Barna trenger individuell støtte for å kunne møte skolen på en god måte, og det ønsker vi å ta hensyn til ved å dele barna inn i smågrupper sammen med en voksen.

Vårt hovedmål med Stjernegruppen er først og fremst å gi barna utfordringer og opplevelser som støtter og videreutvikler 5-åringens nysgjerrighet, kreativitet, vitebegjær, motoriske ferdigheter og styrker deres selvstendighet.

Førskolebarna har ofte forventninger til skoleforberedende aktiviteter, og disse imøtekommer vi med å gi dem hver sin oppgavebok og en blyant ved oppstart av stjernegruppen.

Barnehagen har også tradisjoner på aktiviteter og utflukter som bare er forbeholdt de store barna.

Barnehagen har foreldremøte for førskolegruppen i august. Foreldrene får en innføring i hva stjernegruppen skal jobbe med i året som kommer og får informasjon om overgang fra barnehage til skole. Vi inviterer foreldrene til å medvirke gjennom samtaler og innspill i forhold til tema. I april/mai blir det gjennomført overføringsamtaler der informasjon vil bli videreført til skole hvis foreldrene ønsker dette.

Barnehagen har tett samarbeid med Evje skole. Barna besøker skolen og SFO jevnlig. Gjennom hverdagssituasjoner, turer, opplevelser, lek og organisert aktivitet vil vi at 5-åringene skal få erfaring som gir dem et godt grunnlag for å begynne på skolen.

Vi deler opp i tre hoved emner: Sosiale ferdigheter, språk og matematiske begreper.

Sosiale ferdigheter

- selvstendighet og ansvar for påkledning, toalettbesøk, håndvask, ta vare på egne klær og utstyr.
- å utvikle toleranse og respekt og interesse for hverandres bakgrunn
- samarbeid i en gruppe: ulike meninger og erfaringer er berikende for gruppa, alle blir lyttet til og tatt hensyn til. Alle har ansvar for at det skal bli en positiv atmosfære i gruppen. Vente på tur, ta imot beskjeder og rekke opp hånden i samlinger.
- konfliktløsning, erfare at egne valg og handlinger får konsekvenser for en selv og andre. Lære å sette grenser for hva man vil at andre skal gjøre med en, både i forhold til barn og voksne.
- være gode hjelpere og modeller for de yngre barna på avdelingen
- positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring, både fin - og grovmotorikk.

Språk

- De voksne bruker språkkartleggingsverktøy som TRAS, Alle med, Nya SIT og ASQ etter behov.
- Utvikle språkforståelse og språklig bevissthet gjennom å prate med og lytte til hverandre, høytlesning, sanger, rim og regler. Få et positivt forhold til tekst og bilde gjennom bøker, bilder og media. Bibliotekbesøk.
- Spill i smågrupper, puslespill og gjetteleker. Videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd.
- Oppmuntre barna til å bruke språket for å uttrykke og sette ord på følelser, ønsker, opplevelser og erfaringer. Det er viktig å bruke språket i konfliktløsning og lage/mestre gode relasjoner i lek.
- Skriftspråklige ferdigheter trenes gjennom lek med bokstaver, skrive navnet sitt, lage bokstaver med hele kroppen, leker som «Mitt skip er lastet med», leke – skrive gjette første lyd og klappe stavelser.
- Bruk av IKT: kamera, Ipad, pc og projektor.
- Det er viktig at barna lærer enkle trafikkregler før de skal begynne å gå til skolen. Her bruker vi spill, bøker og et opplegg fra Trygg Trafikk og praktiserer det vi lærer på turer i nærmiljøet. <http://www.tryggtrafikk.no/w/Barnehage>

Matematiske begreper.

- ukedager, måneder og enkle klokkeslett og begreper som stor, større, liten, mindre, bak, foran og liknende
- former og mønstre: sirkel, firkant: kvadrat og rektangel, trekant/ triangel
- samlebegreper: bukse og jakke=klær, appelsin og eple=frukt
- måleenheter, avstander, vekt og tid
- tall og mengder: i sanger, ellinger, eventyr, rim og regler, tallrekke, telle til ti
- IKT: Enkel programmering.

Vi bruker ulikt materiell som: brettspill, kortspill, terninger, klosser, geometriske former, tellemateriell og «Mattekassen». Øver på riktig blyantgrep og mestring med saks etter strek. Tall og bokstaver og former henges godt synlig opp på veggene på avdelingen.

Tradisjonelle utflukter og aktiviteter for stjernebarna:

- Besøk av 1 klassebarna i september. Vi ser på bøkene og leksene deres, leker sammen og prater om hvordan det var å begynne på skolen.

- Besøk hos Atriumgården omsorgsbolig. Vi leser bøker og spiller spill med beboerne.
- Brannvernopplæring på Bekkestua brannstasjon, teater med brannbamsen Bjørnis.
- Teaterbesøk.
- Luciaopptreden i barnehagen og for de eldre i Atriumgården i Sandvika
- Opplevelser i julegata i Sandvika eller Oslo
- Skiskole og svømmekurs.
- Tur til museer.
- Sommerkonsert i Atriumgården omsorgsbolig. Vi underholder med barnesanger og sangleker.
- Sommeravslutning med tradisjonell markering av de som skal begynne på skolen.

Ukeplaner for Stjernegruppen ligger på Kidplan. Periodeplaner blir utarbeidet og lagt ut på hjemmesiden/sendt ut til foreldre hvert halvår.

Dokumentasjon av aktivitetene:

- IKT, tekst og bilder på passord beskyttet hjemmeside for foresatte.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging

Det er 6 pedagoger i Epleskogen Barnehage som jobber tett sammen med styrer i ledergruppa for å sikre den pedagogiske kvaliteten i barnehagen.

Dette gjør pedagogene ved å:

- Ha ledermøter en gang i uken.
- Veilede hverandre og det øvrige personalet.
- Organisere og ha ansvar for pedagogisk drift på egne avdelinger.
- Lede avdelingsmøter en gang i uken.
- Ha foreldresamtaler to ganger i året.
- Ha ansvar for daglig dialog med foresatte, for å sikre barns trivsel og utvikling.
- Delta på nettverk med andre pedagogiske ledere for å få inspirasjon og veiledning.
- Iverksette, synliggjøre og dokumentere planer og evaluere arbeidet underveis.
- Sørge for at hvert enkelt barn får helhetlig opplæring, og lage progresjonsplaner for barna som sikrer deres individuelle utvikling.
- Holde seg faglig oppdatert og ha evne til å reflektere over barnehagens verdigrunnlag, egne verdier, holdninger og væremåte.
- Alle avdelingene i Epleskogen Barnehage skriver hver måned en oppsummering/vurdering av måneden som har gått og en plan for måneden som kommer. Slik sikrer vi kontinuerlig vurdering av arbeidet som gjøres.
- Planene blir lagt ut på barnehagens hjemmeside der foreldrene benytter passord for å få tilgang.
- Sakslister, foreldremøter, personalmøter og ledermøter blir referatført.
- Det skrives dagstavle på avdelingene som viser hva barna gjør/ har gjort hver dag.
- Samarbeide med eksterne instanser som for eksempel. helsestasjon, PPT, barnevern, spesialpedagoger, fysioterapeuter osv.

Opplæring og bevisstgjøring av hele personalet:

- Avdelingsmøter og ledermøter: en gang pr. uke.
- Personalmøter og plandager: Gjennomføres en gang pr. måned. Det gir personalet et faglig løft i f.t. faglig stoff, det styrker samarbeidet og kommunikasjonen på tvers av avdelingene, og gir rom for personlig vekst og kompetanseheving. Vi bruker interne og eksterne foredragsholdere. Vi jobber i grupper og i plenum.
- Medarbeidersamtaler: Avdelingsleder har samtale med sine medarbeidere en gang pr. år, og daglig leder har samtale med alle ansatte en gang i året og ved behov.
- Kursvirksomhet: Alle ansatte får tilbud om relevante kurs arrangert av Bærum kommune eller av andre statlige og private aktører.
- Assistentveiledning i grupper.
- Prosjektarbeid om årets satsningsområde
- Årsplanarbeidet blir vurdert gjennom ulike kartlegginger og tatt opp til vurdering på plandager og personalmøter.

Vurdering

- Vi vurderer kontinuerlig om vi gjør noe ut ifra egne ønsker eller ut ifra barnas ønsker
- Vi evaluerer målsetninger i forhold til vårt arbeid med personalgruppen, barnegruppen, mål, prosjekter, temaarbeid og endringsarbeid.
- Vi søker hjelp og råd ved behov, og samarbeider med ulike instanser som PPT, BUP, NAV, tidlig innsatsteam, Haug Skole, fysioterapeuter, lege, barnevern og helsestasjoner.
- Vi reflekterer over arbeidet vi gjør på avdelingsmøter, ledermøter, personalmøter og i etterkant av prosjekter.
- Vi benytter oss av medarbeidersamtaler, medarbeiderundersøkelser og ståstedsanalyse for å vurdere det pedagogiske arbeidet.
- Foreldrene gir sine tilbakemeldinger gjennom brukerundersøkelser, foreldresamtaler, daglige samtaler, Su og eierstyret.
- Barnas personvern blir ivaretatt ved at alle mapper er nedlåst i brannsikkert skap på kontor. Foreldrene skriver under på hva barnet kan være med på av transportmidler og bilder/film. Bilder av barnas aktiviteter blir lagt ut på hjemmesiden etter etiske vurderinger. Hjemmesiden er passordbelagt.

Dokumentasjon

Etikk i dokumentasjonsarbeidet

Personalet har utarbeidet et hefte som omhandler etikk i dokumentasjonsarbeidet i barnehagen.

Gjennom samtaler og diskusjoner har vi kommet frem til en felles plattform for vårt etiske arbeid i barnehagen.

Vi har laget retningslinjer som skal ivareta hvert enkelt barns integritet og sikkerhet. Dette har vi gjort ved å ta opp ulike etiske dilemmaer og diskutert oss frem til gode løsninger ved bruk av IKT, pc, Ipad, digitale bilder og internett i hverdagen og i dokumentasjonsarbeidet. Foreldrene gir tillatelse på eget skjema angående bildebruk for hvert enkelt barn.

Vi bruker observasjonsmetoder som gir oss gode dokumentasjoner på barns utvikling. I de tilfeller hvor vi bruker skriftlige observasjonsmetoder eller kartlegginger, skjer dette med

foreldrenes tillatelse. Foreldrene får resultater av observasjoner og kartlegginger som vi evaluerer sammen på foreldresamtaler og blir enig om eventuelle tiltak fremover.

Barnehagens arbeidsmåter

Hvordan vi gjør det i Epleskogen barnehage

- Personalet lager lekemiljøer i samarbeid med barna eller ut fra barnas interesser. Det kan være temabaserte lekemiljøer eller fantasifremmende lekemiljøer. Barna kan utforske og utvikle seg sammen med voksne og de andre barna.
- Barnehagen har et stort uteområde med varierte lekemuligheter. Barna kan leke i faste lekeinstallasjoner eller utfolde seg i barnehagens eplehage. Vi er opptatt av at barna skal gjøre seg erfaringer og oppleve mestring. Personalet følger hvert barns utvikling og legger til rette for at barnet skal møte nye utfordringer på sitt mestringsnivå.
- I skogen har barnehagen en bål plass med en naturlekeplass. Utformingen av lekeinstallasjoner gjøres i samarbeid med barna. Barna får oppleve at deres ideer og tanker blir videreført til noe konkret, de får erfare samarbeid og håndtering av redskaper og verktøy. I naturen møter barn ulike insekter, planter og steiner. Vi undrer oss sammen med barna. Vi lytter til deres tanker og erfaringer.
- Personalet er opptatt av å ivareta barnas synspunkter i valg av tema og prosjekter. Alle innspill blir tatt på alvor, og gjennom en demokratisk prosess vil vi sammen komme frem til hvordan vi ønsker å jobbe med gitt tema. Barna vil få erfaring med å lytte til andre, diskutere og sammen komme frem til en enighet.

Noen av barnehagens arbeidsmåter og verktøy:

- Trygghetssirkelen (Trygghet og tilknytning)
- Relasjonskartlegging (Kari Pape)
- Helhetlig observasjoner av barna høst og vår.
- Sosial kompetanse verktøy (steg for steg, Pelle og Pia)
- Gruppeinndelinger (Lekegrupper, aldersinndelte grupper, språkgrupper - Grep om begreper.)
- TRAS (språkutvikling)
- Alle med og ASQ (Helhetlig utvikling)
- Grønne tanker – Glade barn (barns psykiske helse).

Barnehagens digitale praksis

I Rammeplanen står det:

“Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte”

(Kunnskapsdepartementet 2017).

I Epleskogen barnehage jobber vi derfor med at digitale verktøy skal være en integrert del av hverdagen. Barna skal ikke bare sitte å se på en skjerm, men de skal få mulighet til å ta på,

fikle, undersøke og skape for å kunne tilegne seg nye erfaringer om det nye verktøyet eller programmet, både på egenhånd og sammen med andre. For at barna skal kunne tilegne seg nye ferdigheter og kunnskap, må det legges til rette for både utforskning, lek og læring.

Ved bruk av digitale verktøy skal barnehagen:

Utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern. Se <https://dubestemmer.no/>

Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk

Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna. IKT er ulike verktøy som gir varierte muligheter og kan benyttes i alle fagområder som verktøy i dokumentasjon, refleksjon, lek og læring. IKT i barnehagen handler om å ta i bruk teknologi på en hensiktsmessig og lekende måte. Digital kompetanse hos personalet er en forutsetning for å gi barna positive opplevelser i bruk av digitale verktøy i barnehagen. Vi vil derfor ha fokus på kompetanseheving av personalet gjennom kurs og webinarer. Utviklingen innenfor dette fagområdet går fort. Det er viktig at personalet holder seg oppdatert og tar del i den digitale utviklingen.

I det praktiske arbeidet med barna gir vi de bedre forståelse for- og erfaringer med ulike digitale verktøy som Ipad (apper, hvor barna får mulighet til å skape noe - eksempel: Imovie, IStopmotion (animasjonsfilmer) BookCreator (lage bøker). Vi leker også med apper som AR - Augmented reality, hvor vi blir kjent med dyr som opptrer på ekte i rommet vi er i. Garageband, hvor barna kan spille på musikkinstrumenter. Trope, hvor barna kan tegne og det kommer beroligende lyder og vi lager Qr koder.) Digitalt mikroskop, som vi kan bruke ute i naturen til å se på insekter. Kamera (film og fotografering), Kopimaskin, Printer, PC, Projektor og kodings- /programmerings roboter.

Barnehagen ønsker å oppdatere de digitale verktøy for å dekke behovet for tilgjengelighet og oppdatert utstyr.

Barna bør møte digitale verktøy, fordi de er en del av fremtiden og de har kommet for å bli. De fleste barn i Norge i dag har rik erfaring med digital teknologi hjemmefra, og barnehagen kan bidra med å vise barna nye og andre måter å bruke teknologien på, gjerne i skapende prosesser med grupper av barn.

Barnehagen skal være sosialt utjevne og barna skal få mulighet til å inneha en gryende digital dømmekraft gjennom bruk av digitale verktøy før skolestart. Det blir lagt ut planer på kid plan for hvordan de enkelte avdelingene ønsker å jobbe med tema gjennom året. Se også progresjonsplaner s. 40.

Barnehagen følger regler for behandling personopplysninger.

<https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/lover-og-regler/personvernregelverket/ompersonopplysningsloven-og-nar-den-gjelder/>

Vi har retningslinjer som ivaretar hvert enkelt barns integritet og sikkerhet.

<http://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/106083>

Å praktisere digital dømmekraft er en viktig del av den profesjonsfaglige digitale kompetansen. I følge Bølgen, 2018 innebærer digital dømmekraft å ha nettvett, å ivareta barnas personvern, å kunne kildekritikk og å kjenne til opphavsretten for materiell som tas i bruk. Digital dømmekraft handler om både holdninger og handlinger basert på kunnskap og informasjon (Kelentric, 2017). Barnehagen skal derfor bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Det er viktig at personalet har en felles plattform for det etiske arbeidet i barnehagen. Barnehagen har derfor utarbeidet egne retningslinjer i form av et hefte som omhandler etikk i dokumentasjonsarbeidet i barnehagen.

Barnehagen bruker digitale verktøy i barnas hverdag i barnehagen.

Vi bruker verktøy som pc, i Pad, kamera, filmutstyr og projektor.

Vi har startet med programmering med de eldste barna og bruker i Pad til programmering av data mus.

Verktøyene bruker vi som oppslagsverk og som tilleggsverktøy i barnas lek og aktiviteter.

Det digitale verktøyet skal i det pedagogiske arbeidet være en støtte for barns læreprosesser og rammeplanens føringer.

Personalet skal:

- Bruke digitalverktøy med omhu og ikke dominere i arbeidsmåte.
- Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Hvordan oppnår vi dette:

- Små grupper og korte arbeidsøkter sammen med en voksen.

Progresjon

Epleskogen Barnehage Sa har aldersinndelte avdelinger og aldersinndelte grupper to dager pr uke. Avdelingene og gruppene tilpasser planer etter barnas alder og behov.

Barnehagen har lagd progresjonsplaner for de 7 områdene som kunnskapsdepartementet pålegger oss å jobbe med i barnehagen. Progresjonsplan lager vi for å gi barna utviklende opplevelser gjennom barnehagetiden.

Barn er ulike i alder og modning, derfor må tilbudene variere. Alt det de yngste erfarer og lærer, videreutvikles med alder.

For å sikre progresjon velger vi å ha fokus på at personalet har tilstrekkelig kompetanse på barns utvikling og på hva progresjon er. Personalet skal være bevisst på hva de kan gjøre for å hjelpe barna i sin videre utvikling.

Personalet kartlegger barna i samarbeid med foreldrene.

Det settes mål for hvert enkelt barn og videre arbeid, dette skjer i samarbeid med foreldrene.

Barnehagens fagområder

Kommunikasjon, språk og tekst

Kommunale føringer for språkarbeid i barnehagene, innføres høsten 2018:

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/spraksenteret/standard-for-sprakarbeid/standard-for-sprakarbeid-i-barumsbarnehagen.pdf>

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Ved hjelp av språket lærer barnet å forstå seg selv og omverdenen. Kommunikasjon er essensielt i menneskers liv, alt fra de første lydene til at språket blir et redskap for tanken. God kommunikasjon forutsetter både evne til å motta og tolke budskap, og selv være avsender. Å samtale om opplevelse, tanker og følelser er nødvendig for å utvikle et rikt språk. Dette for å kunne håndtere og bearbeide følelser på en best mulig måte. Det viktigste arbeidet vi gjør i barnehagen i forhold til språk foregår først og fremst i hverdagssituasjonene, i tillegg til bruk av språkrom, språkgrupper og temaarbeider.

Å utvikle et godt, felles språk, vet vi er viktig for læring, sosiale relasjoner og vennskap. Dette gjør vi blant annet gjennom å prate med og lytte til hverandre, høytlesning, sanger, rim og regler.

Personalet i barnehagen er barnas språklige forbilder og utgangspunktet for en god kommunikasjon er stabile og trygge voksne som lytter, ser og har tid til barna. Vi tilrettelegger for god kommunikasjon mellom barna, mellom voksne og barn, og mellom de voksne. Viser til kapittel «Kommunikasjon og språk» for mer informasjon om vårt språkarbeid s. 21.

Kommunikasjon, språk og tekst.

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none">- Kjenne igjen sitt eget navn, navn på de andre barna og voksne.- Forstå enkle begreper og korte beskjeder.- Benevne ting.- Kjenne igjen enkle sanger og sanger med bevegelse.- Bruke enkle billedbøker.- Uttrykke følelser- Språkgrupper- Datagrupper- Kunne si 2-3 ords setninger.	<ul style="list-style-type: none">- Ordbading i alle hverdagssituasjoner- Benevning- Ta imot og utføre enkle beskjeder.- Snakke om hverdagsopplevelser- Bruke språket relevant i forhold til situasjonen- Bruke språket i konflikter.- Sette ord på følelser.- Lære å lytte og vente på tur.- Undre seg sammen.- Lage enkle historier med bilder.- Bruke Ipad – enkle spill- Språkgrupper- Bruk av konkreter i samlingsstund- Forstå enkel humor	<ul style="list-style-type: none">- Bokstaver- Terningspill.- Bokstavrim/rim lotto.- Bruke Pc og Ipad, enkle apper og spill- Lage egne bøker, billedhistorier.- Skrive navnet sitt.- Lytte og gjenfortelle, sette ord på følelser, meninger og opplevelser- Gjenfortelle historier, tørre å fremføre.- Svare direkte på spørsmål og ta imot felles beskjeder- Leke med vitser og gåter.- Medbestemmelse i egen hverdag.- Overbegreper, preposisjoner- Følge med i bøker uten

	<ul style="list-style-type: none"> - Svare på enkle beskjeder - Bokprosjekt - Sette ord på handlinger som skal utføres/blir utført. 	<ul style="list-style-type: none"> bilder - Lage film - Språkgrupper, Grep om begreper - Ta imot å utføre beskjeder. - Rime på egenhånd - Gjenfortelle - Bokprosjekt
--	--	---

Kropp, bevegelse, mat og helse

Kosthold

Epleskogen Barnehage ønsker å være en sukkerreduert barnehage. Med *sukkerreduert* mener vi at vi ønsker å legge vekt på en alminnelig sunn kost.

Det er forskjellige årsaker til hvorfor vi ønsker det, men det går i all hovedsak ut på at barn som får et godt sammensatt måltid har et jevnt blodsukkernivå og holder seg mette lengre og på den måten skaper vi trivsel blant barna. Vi overfører også sunne vaner som er så viktig fra tidlig alder av.

Vi har valgt og ikke servere kaker eller annet sukkerholdig mat til bursdager, men i stedet fokuserer vi på å la bursdagsbarn få oppmerksomhet i form av krone og en "bursdagsseremoni». Vi oppfordrer foreldre til å ta med fruktspyd, smoothie, youghurt, grønnsaker m/dipp o.l. dersom de ønsker å ta med noe ekstra.

Det serveres varm lunsj tre dager i uka, de andre dagene vil vi lage god enkel mat som vi tilbereder sammen med barna enten i barnehagen eller på tur. Barna vil få servert melk alle dager. Barna får et enkelt måltid (knekkebrød eller havregryn med melk) og frukt som vi deler opp til 3-maten.

Barnehagen ønsker å gi barna et kosthold som er i tråd med statens anbefalinger. Vi legger til rette for barn som har allergier, ønsker halalmat, ikke svin i kosten.

Håndhygiene.

God håndhygiene er det aller viktigste tiltaket for å hindre spredning av smittsomme sykdommer i barnehagen.

Barnehagen har utarbeidet en egen veiledning for håndvask. Denne er lett tilgjengelig på alle avdelinger samt i hygieneinstruksen til barnehagen. Barnehagen har såpedispensere og papirhåndklær ved alle håndvasker

- På turer tar vi med våtservietter, antibac, vann og førstehjelpsutstyr.
- Vi oppfordrer alle foreldre til å vaske barnas hender ved levering i barnehagen om morgenen.
- Vi har sprithåndvask hengende på veggen i alle garderobene og oppfordrer foreldre å benytte seg av disse ved henting og levering.

- Det er også viktig at alle skifter klær regelmessig og bruker sko-poser når man går inn med ute-sko. Dette gjelder også for foreldre og andre som er innom huset i løpet av dagen.
- Ved virusutbruddet i 2020 ble det utarbeidet egne rutiner og beredskapsplaner i samsvar med smittevernveileder <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/veileder-om-smittevern-for-barnehager/> Disse kommer i tillegg til til eksisterende regler og retningslinjer beskrevet i «forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Renhold av barnehagen.

Det blir utført daglig renhold i alle rom som barna befinner seg.

Hovedrengjøring - hver sommer.

Renhold av ventilasjonsanlegg og andre tekniske installasjoner utføres regelmessig.

Fysisk aktivitet

I Epleskogen barnehage er vi ute hver dag. Vi har et fantastisk uteområde på en 5 mål tomt, en stor eplehage der barna kan klatre i trærne, rulle i gresset, plukke epler på høsten, blomster om sommeren og en flott akebakke om vinteren. Vi har egen sykkelløype og ulike lekeapparater der barna kan utfolde seg.

Barnehagen ligger sentralt til i Sandvika med tilgang til skog og sjø. Vi har en trafikkfri sti gjennom skogen langs Solbergbekken og på Løkkeåsen har vi egen gapahuk. BI parken, Sandvika og Kalvøya og ligger i gåavstand.

Avdelingene har turdag en til to dager i uken og benytter de ulike turmulighetene.

Kropp, bevegelse, mat og helse.

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none"> - Grovmotoriske bevegelser - Lek med ball - Hinderløype - Balansere - Dans - Bevegelsessanger - Turer i ulendt terreng - Sunt kosthold - Gå på mykt underlag - Klatre i ribbevegg - Sette navn på kroppsdelene - Hygiene og håndvask - Orienter seg i rommet 	<ul style="list-style-type: none"> - Lengre turer til for eksempel BI parken, gapahuken, skogen, biblioteket eller Kalvøya - - - Fysisk aktivitet ute og inne f.eks. hinderløype, lek med fallskjerm, ballek, sykling, dansing og balansetrening - Fysisk aktivitet ute og inne - Lek med fallskjerm og ball - Bevegelsessanger, sangleker - Finmotoriske aktiviteter - Turer i ulendt terreng - Kroppsbevissthet - Matlagingsgrupper, - kosthold - Dotrening - Hygiene og håndvask - Sykle på trehjulssykkel 	<ul style="list-style-type: none"> - Fysisk aktiviteter ute og inne - Fotball - Lengre turer - Hinderløype - Mye bruk av epleskogen - Skiskole - Kroppsbevissthet, lære om kroppen - Sangleker - Finmotoriske aktiviteter - Sunt kosthold - Matlagingsgrupper - Hygiene og håndvask - Ha et korrekt blyantgrep - Kaste og ta imot ball.

Kunst, kultur og kreativitet

Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles bidrar til tilhørighet. Det handler om å skape, være nytenkende og å se muligheter fremfor begrensninger.

Kunnskap om kunst, kultur og kreativitet henger sammen med evnen til å se seg selv som en del av samfunnet og til å forstå andre mennesker og kulturer. Kreativitet er viktig i forhold til innovasjon, innflytelse, mangfold og likeverd.

Barn har behov for å uttrykke seg på forskjellige måter. Fagområdet handler om uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans og drama. Vi ønsker å gi barna kunstopplevelser som krever interesse, engasjement og konsentrasjon. Vi ønsker at barna skal ta i bruk sin fantasi, kreative tenkning og skaperglede.

Kunst, kultur og kreativitet er kommunikasjon. Kunst er øyet som ser, som taler til oss gjennom mange ulike uttrykksformer. Vi håper å kunne åpne flere kommunikasjonsveier for barna, for å hjelpe dem til å uttrykke seg på andre måter enn kun gjennom tale og fysiske handlinger.

For å nå inn til barna må vi ha ulike formingsmaterialer og konstruksjonsmaterialer tilgjengelig for barna. Vi voksne må være inspirerende, nysgjerrige, medskapende, tilstedeværende, lyttende og seende.

Mål: Gjennom kunst, kultur og kreativitet tar barna i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede på sin egen måte i kommunikasjon med omverdenen. Barnet skal styrke sin kulturelle identitet og oppleve mestingsfølelse ved å skape.

Bilder fra samarbeidet med Sjøholmen Barnekunsthuss i 2020

Link til artikkel i Første Steg: <https://www.utdanningsnytt.no/barnehagelaerer-barnehagepedagogikk-forste-steg/derfor-skal-du-ikke-sette-grenser-for-barnas-kunst/255332>

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none">- Eksperimentere med formingsmateriell- Male og tegne- Synge sanger og delta i samlingsstund- Enkel dramatisering- Rim og regler- Enkel rollelek- Teaterbesøk- Se på lokal kunst i nærmiljøet	<ul style="list-style-type: none">- Skape nytt av gammelt- Få erfaring med ulike teknikker og materialer f.eks. skape kunst med ukonvensjonelle materialer som q-tips, male med hender/føtter/munnen, tegne med kull, lage land-art ute i naturen- Teater og drama- Markere FN-dagen- Sang, dans og musikk- Instrumenter- Rytme og regler- Kunnskap om andre kulturer og egne tradisjoner- Rollelek- Barnas medbestemmelse, uttrykke ønsker og komme med initiativ.- Musikkeventyr	<ul style="list-style-type: none">- Tegne/male opplevelser- Videreutvikle og eksperimentere med forskjellige materialer og teknikker- Lage teater, utkledning- Lage egne bøker, fortellinger- Mer avanserte konstruksjonsleker- Kunstutstilling- Turer til kunstutstillinger, museer og teater- Utflukter til historiske steder i nærmiljøet- Økt kunnskap om andre kulturer og egne tradisjoner- Lære ord på flere språk- Lage tradisjonell mat og mat fra andre kulturer- Markere FN-dagen- Musikk, sang og rytme- Klippe etter strek

Natur, miljø og teknologi

I Rammeplanen står det:

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi.

Personalet skal utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte.

Barnehageåret 2020-2022 vil Epleskogen barnehage ha fokus på digital barnehage
Se kapittel Barnehagens digitale praksis s. 30.

Barnehagen skal

- *utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern*
- *legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer*
- *vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk*

- *utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.*

IKT er ulike verktøy som gir varierte muligheter og kan benyttes i alle fagområder som verktøy i dokumentasjon, refleksjon, lek og læring.

IKT i barnehagen handler om å ta i bruk teknologi på en hensiktsmessig og lekende måte.

Digital kompetanse hos personalet er en forutsetning for å gi barna positive opplevelser i bruk av digitale verktøy i barnehagen. Vi vil ha fokus på kompetanseheving av personalet gjennom kurs og webinarer. Utviklingen innenfor dette fagområdet går fort. Det er viktig at personalet holder seg oppdatert og tar del i den digitale utviklingen.

I det praktiske arbeidet med barna gir vi de bedre forståelse for- og erfaringer med ulike digitale verktøy som Ipad, kamera (film og fotografering), PC og kodings-/programmeringsroboter.

Barnehagen ønsker å oppdatere vårt digitale verktøy for å dekke behovet for tilgjengelighet og oppdatert utstyr. Barna bør møte digitale verktøy av ulike grunner. Barnehagen skal være sosialt utjevne og barna skal inneha en gryende digital dømmekraft gjennom bruk av digitale verktøy før skolestart.

Det blir lagt ut planer på hjemmesiden for hvordan de enkelte avdelingene ønsker å jobbe med tema gjennom året. Se også progresjonsplaner s. 40.

Barnehagen følger regler for behandling personopplysninger.

<https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-verktoy/lover-og-regler/personvernregelverket/om-personopplysningsloven-og-nar-den-gjelder/>

Vi har retningslinjer som ivaretar hvert enkelt barns integritet og sikkerhet.

<http://epleskogen.barnehage.no/Innhold/Side/106083>

Personalet skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Det er viktig at personalet har en felles plattform for det etiske arbeidet i barnehagen.

Barnehagen har derfor utarbeidet egne retningslinjer i form av et hefte som omhandler etikk i dokumentasjonsarbeidet i barnehagen.

Vårt mål for fagområdet Natur, miljø og teknologi:

- Øke kompetansen til barna om natur, teknologi, fenomener og miljøvern.
- Vi ønsker å øke barnas læring og motivasjon i naturfag, oppsøke naturen og undre oss sammen med dem.

Hvordan jobber vi systematisk i barnehagen med natur, miljø og teknologi:

- Personalet skal ha en felles forståelse, en tanke og en plan for hvordan vi ønsker å jobbe med dette i hverdagen.
- Vi må være undrende, nysgjerrige og lekende sammen med barna. Et engasjert personale er viktig. Vi må bruke humor og by på oss selv.
- Vi skal jobbe med fokusområdene spontant og planlagt.
- Målet må være at vi skal engasjere barna til undring og nysgjerrighet om naturen rundt oss, årstidene og naturfenomener
- Vi har fokus på natur, miljø og resirkulert materiale.
- På turer skal vi ha alltid ha tid til undring og dele gleden ved å være ute i naturen. For å lære gode holdninger om å ta vare på naturen, vil vi alltid ha med søppelposer og hansker så vi kan plukke med oss søppel på tur.
- Vi plukker med oss naturmaterialer som vi bruker i formingsaktiviteter.
- Barna får jevnlig oppleve naturens mangfold og viktigheten ved å ta vare på dyr, fugler og insekter.
- Barna blir kjent med nærmiljøet sitt gjennom turer til f.eks. Kalvøya, biblioteket i Sandvika, gapahuken i skogen og BI-parken.
- Vi følger knopper på treet til eplekake på barnehagens bursdag: I Epleskogen får barna se hvordan de ulike årstidene påvirker epletrærne våre fra å være blomsterknopper til eplekart, for så å bli saftige modne epler.
- Barna setter poteter og grønnsaker om våren og følger utviklingen frem til vi smaker på avlingen om høsten.
- Kildesorterer på avdelingene, setter opp insekts-hotell og fuglekasser på uteområdet.
- Barna skal få erfaring med etiske problemstillinger og nettvett ved bruk av digitale verktøy.
- Barna skal ha tilgang og opplæring i bruk av digitale verktøy som ipad, printer, pc, digitalt mikroskop og ulike kode/programmerings roboter. De fleste barn i Norge i dag har rik erfaring med digital teknologi hjemmefra – barnehagen kan bidra med å vise barna nye og andre måter å bruke teknologien på, gjerne i skapende prosesser med grupper av barn.

Natur, miljø og teknologi

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve de ulike årstidene -Oppleve glede over å være ute i all slags vær. -Undre seg over alt som finnes i Epleskogen vår; pinner, snegler, blader, bær, epler.. - Undre seg over naturen -Bli kjent med insekter og dyr, lære hvor de bor, hva de spiser, hva slags lyder de lager. - Lære seg og bli glad i naturen vår -Vise respekt for naturen - Få en begynnende erfaring med tekniske hjelpemidler som oppvaskmaskin, kopimaskin, nettbrett og PC. - Være med å fotografere og dokumentere barnehagehverdag en sin. 	<ul style="list-style-type: none"> -Oppleve gleden av å ta del i en turgruppe som skal ut å oppleve noe sammen flere ganger i uken -Bli kjent med barnehagens nærmiljø - Viktigheten av å være miljøbevisste og å ta vare på naturen - Gjenvinning og gjenbruk - Gå turer i naturen - Oppleve ulike årstider og hva som skjer av forandringer -Bli kjent med insekter og dyr, lære hvor de bor, hva de spiser, hva slags lyder de lager osv. Dette lærer vi gjennom å undre oss sammen, og å søke ny kunnskap i bøker, på turer, ute i naturen og på nettet. - Oppleve gleden av å kunne bevege kroppen på ulike måter - Lage mat ute og i grillhytta - Få mer erfaring med tekniske hjelpemidler. - Fotografere og dokumentere barnehagehverdagen. - Få erfaring med lyd og lydopptak. - Få erfaring med ulike apper og programvare. - Erfaring med bruk av nettbrett og PC. 	<ul style="list-style-type: none"> -Oppleve gleden av å ta del i en turgruppe som skal ut å oppleve noe sammen flere ganger i uken - Heldagsturer i skog og mark. -Bli kjent i sitt eget nærmiljøet ved å gå turer til alle som er med i turgruppen -Oppleve at naturen kan være et sted der nye vennskapsbånd knyttes. -Kjenne at kroppen brukes på en helt annen måte ute i naturen - Ha et bevisst forhold til natur og miljøvern -Gjenvinning og gjenbruk. -Strømsparing - Rydde etter seg i naturen - Lage mat ute på bål, stormkjøkken og i grillhytta - Lære seg å håndtere spikkekni, hammer og spiker - Besøke teknisk museum - Skiskole - Oppleve og sanse årstidene -Gjennom erfaringer skal barnet kunne vurdere hva det kan være fornuftig å ha på seg ute i forskjellig vær. - Så frø og høste inn fra naturen -Vite at data og internett kan brukes til å søke opp informasjon. - nettvett og etiske problemstillinger i forhold til internett - Være med å skape og produsere en digitalfortelling/film - Erfaring med og anledning til å bruke nettbrett og PC. - Koding og programmering

Antall, rom og form

Sammen med barna finner vi matematikken i naturen, eventyr, rim og regler, sanger, konstruksjonslek og i aktiviteter som krever kategorisering og systematisering.

Personalet skal:

- Bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, barnas hverdag, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tekning.
- Legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler.
- Bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen.

Hvordan oppnår vi dette:

- Små grupper og tilrettelagte aktiviteter.
- Bruke matematikken gjennom lek og tilrettelagte aktiviteter, samt spontane eller barnehagens hverdagsaktiviteter som f.eks. påkledning eller borddekking
- Bygge videre på barnas erfaringer og interesser.

Antall, rom og form

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none">- Tall fra 1 til 5- Enkle sanger, rim og regler- Sortering av leker- Konstruksjonslek- Orientering i rommet, romfølelse- Formingsaktiviteter- Former: Sirkel og firkant- Putteboks med former- Enkle eventyr med dramatisering og konkrete- Bøker(tellebøker)- Telle barna hver dag	<ul style="list-style-type: none">- Orientering ute og inne- Tegne former: Sirkel, firkant og trekant- Lage bilder av ferdigklippede geometriske figurer.- Tall fra 1 til 10 ved bruk av konkrete som f.eks. bilder, leker eller hånd.- Eventyr, musikkeventyr og drama- Bruke kroppen som måleinstrument- Matlaging med mål og vekt- Formingsaktiviteter- Sang, rim og regler- Enkle spill- Borddekking- Lek med terning- Øve på rekkefølge ved å lese eventyr med kronologisk rekkefølge, barnehagens dagsrytme og påkledningsrekkefølge.- Sortering av leker- Enkle og undrende samtaler om størrelser og rom	<ul style="list-style-type: none">- Bruk av ulike spill med terning- Finmotoriske aktiviteter- Lek med tall, former og bokstaver- Regellek (Eks rødt lys-grønt lys)- Borddekking- Bruk av pc/tellespill- Bruk av sanger, rim, regler, drama, eventyr og bøker- Matlaging med mål og vekt- Tallforståelse- Telle til 20- Sammenlikne størrelser- Sortering, kategorisering

Etikk, religion og filosofi

Hver høst har vi FN-dag. I forkant av denne bruker vi mye tid til å bli kjent med de ulike kulturene, tradisjonene og religionene som er representert i barnehagen. Barna, foreldre og personal arbeider tett sammen og vi blir bedre kjent med hverandre.

Det er viktig at ikke personalet kommer med svaret på alle spørsmål og er belærende. Vi ser det som viktig at barna kan reflektere og undre seg over spørsmål, og at vi sammen kan finne frem til svaret.

Noen ganger kan det være nok med en god filosofisk samtale rundt spørsmålet, andre ganger kan vi bruke oppslagsverk, som bøker eller internett, for å finne svaret.

Etikk, religion og filosofi

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none">- Bli kjent med de ulike høytidene- Gjenkjenne empati og vise omsorg for andre- Lære å dele med hverandre- Smake på forskjellig mat- Oppmuntre barna til å bruke språket/lyder istedenfor å slå/dytte.- Vente på tur-Formidle norske tradisjoner.- Respekt for hverandre og felleskapet.	<ul style="list-style-type: none">- Prøve å løse konflikter med ord, ikke fysisk- Ikke stenge andre ute fra lek, være inkluderende- vente på tur, forstå spilleregler- Vise omsorg for andre, empati- Markere høytider-Formidling av tradisjoner- Respektere at vi er forskjellige	<ul style="list-style-type: none">- Få økt kunnskap om ulike kulturer, høytider og tradisjoner med fokus på de forskjellige nasjonaliteter vi har i barnehagen- Legge til rette for undring og refleksjon- Snakke om følelser og benytte seg av bøker med tema- Sosial kompetanse med vekt på respekt, samarbeid og konflikthåndtering- Markere og formidle kunnskaper om tradisjonelle høytider som jul og påske- Være inkluderende- rose hverandre- Hjelp andre

Nærmiljø og samfunn

Hvordan gjør vi det i Epleskogen barnehage

- Barnehagen markerer FN-dagen 24.Oktober. Vi jobber med menneskerettighetene og barnekonvensjonen. Vi har «Barnas rettighetskort» fra Unicef. De tar for seg rettigheter som gjelder alle barn uansett hvor de bor, både de spesielle utfordringene barn i fattige land har og aktuelle problemstillinger for barn i Norge. Vi samtaler rundt kortenes innhold. Barnehagen er fadder til en jente som bor i en SOS-barnlandsby. Barna sender brev og tegninger, og vi leser oppdateringer om barnet i samlingsstund.
- Vi går turer i nærmiljøet. Sandvika byr på et bymiljø med mange kulturelle tilbud. Vi besøker teateret, biblioteket og institusjoner. De eldste barna besøker Atriumgården omsorgsboliger for lesing og spill sammen med beboerne. Vi underholder til jul og

sommer med sang og sangleker. Barna får erfaringer med å samhandle med eldre og mennesker med spesielle behov.

- I Epleskogen er vi opptatt av å fremme mangfold. Vi snakker om ulike familieformer og levesett. Barna fra andre kulturer lærer barna sanger og leker fra sitt hjemland. Barnehagen bruker litteratur og film som setter fokus på ulike former for familier.
- Barnehagen er representert ved styrer i innbyggerutvalget for Skytterdalen og er engasjert i sitt nærmiljø.

Nærmiljø og samfunn

1-2 år	2-4 år	4-6 år
<ul style="list-style-type: none"> - Bruke barnehagens uteområde, gå tur til epleskogen - Gå turer til skogen og i nærmiljøet - Teaterbesøk - Rydde på plass leker og ting på avdelingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gå turer til Sandvika, teateret og skogen - Bruke biblioteket i Sandvika - Ha tingene sine i hylla og egen skuff - Rydde etter seg - Ta vare på leker og bøker, felleseie - Hjelpe til - Turer til Oslo, kjøre buss/tog 	<ul style="list-style-type: none"> - Turer i nærmiljøet. Evje skole, Bi-parken, Kalvøya, Sandvika bibliotek, Løkkåsen, Sandvika kino, Sandvika teater og Sandvika sentrum, aldersboliger og hjemmebesøk hos barna. - Lengre turer til Oslo, Asker, Drammen og Bekkestua brannstasjon - Byggeprosjekter i nærområdet - Kildesortering og søppelplukking - Foreldrenes arbeidsplasser - Skiskole - Trafikkopplæring i praksis og ved hjelp av Trygg trafikk / Tarkus og Lyset. - Kjøre buss og tog - Turer i trafikken og i skogen - Barns medvirkning, demokratiske prinsipper - Uttrykke ønsker og selv ta initiativ - Besøke Atriumgården omsorgsboliger ved flere anledninger - FN. Menneskerettigheter og barnekonvensjonen

Trafikksikkerhetsarbeid

Lokale trafikksikkerhetsutfordringer

Epleskogen barnehage ligger sentralt i Sandvika, innerst i en blindvei. Vi er en del av et lokalsamfunn med noe trafikale utfordringer. Barna kommer til barnehagen til fots, sykkel og med bil.

Trafikkopplæring av barna

Barna i Epleskogen barnehage er mye på tur i nærområdet. Barna blir kjent med turrutiner gjennom temaarbeid i samlingsstund og underveis på tur. Førskolebarna har trafikkopplæring som tema både i vår- og høstsemesteret. Barnehagen er medlem og benytter seg av barnas

trafikkklubb og bruker trafikk-årshjulet som veiviser i forhold til valg av tema og praktiske oppgaver.

Informasjon og opplæring av ansatte

I barnehagens beredkapsperm ligger rutiner for tur og rutiner for sikring av barn under transport. Alle nye ansatte og vikarer må lese beredkapspermen når de begynner å jobbe i barnehagen.

Ved planlegging av utflukter har de ansatte en gjennomgang av rutinene for tur og sikring av barn under transport.

På tur skal alle barna ha på seg refleksvester som er merket med barnehagens navn og telefonnummer. Alle barna får en turvenn som de skal leie og vi skal alltid være nok voksne når vi går på tur langs veien.

De voksne har med seg telefon, adresseliste og førstehjelpsskrin. Ansatte kjenner til rutiner for håndtering av uforutsette faresituasjoner og hendelser på turer.

På litt lengre turer stilles det krav til busselskap og drosjer om belter og trafikksikker atferd ved kjøp av transporttjenester.

Ansatte kjenner til og følger forskrifter om sikring av barn i bil.

Trafikkopplæringen integreres som en del av barnehagens omsorgs- og opplæringsarbeid.

<http://www.tryggtrafikk.no/w/Barnehage>

Vi har fokus på at de voksne er gode rollemodeller for barna i trafikken. Barnehagen er godkjent som en trafikksikker barnehage.

Kompetanseplan 2022-2023

- Felles kompetanseheving av personalet sammen med nettverket Bærum Vest: Arbeidsmiljø: kurs med Nina Nakling «Superkollega»
- Opplæring i «Tett På» gjennom Bærum kommune.
- Intern veiledning.
- Førstehjelpskurs, livredningskurs.
- Kurs i språkstøtte til barn.

Temaer på personalmøter og planleggingsdager 2022/2023:

- Kunst, kultur og kreativitet. Erfaringsdeling.
- Tett På
- Gjennomgang/repetering av HMS, Beredkapsplan og krisehåndtering.
- Årsplaner, periodeplaner og felles arrangementer.
- Arbeidsmiljø og personalsamarbeid

Barnehagerute 2022-23 legges ut på hjemmesiden.